

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2019/941 RENDELETE

(2019. június 5.)

a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen 194. cikkének (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) Az Unió villamosenergia-ágazata jelentős átalakuláson megy keresztül, ami több szereplőt magukban foglaló decentralizáltabb piacokban, a megújuló energiaforrásokból előállított megújuló energiák nagyobb részarányában, valamint jobban összekapcsolt rendszerekben mutatkozik meg. Ennek tükrében az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ és az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ célja, hogy továbbfejlessze az Unió belső villamosenergia-piacát szabályozó jogi keretet annak biztosítására, hogy a piacok és a hálózatok a vállalkozások és az uniós polgárok érdekében optimálisan működjenek. E rendelet hozzá kíván járulni az energiaunió célkitűzéseinek végrehajtásához, amely célkitűzések közé tartozik az energiabiztonság, a szolidaritás, a bizalom, és az ambiciózus éghajlat-politika.
- (2) A jól működő piacok és rendszerek a megfelelően összekapcsolt villamosenergia-hálózatokkal együtt adják a villamosenergia-ellátás biztonságának legjobb garanciáját. Azonban a villamosenergia-ellátási válság kockázata – például a szélsőséges időjárási viszonyok okozta természeti katasztrófák, rosszindulatú támadások vagy a tüzelőanyag-hiány miatt – még ott sem zárható ki teljesen, ahol a piacok és a rendszerek jól működnek és össze vannak kapcsolva. A villamosenergia-ellátási válságok következményei gyakran átnyúlnak a nemzeti határokon. Még a helyileg kialakuló válságok hatásai is áttekerhetnek a határokon. A szélsőséges esetek, mint például elhúzódó hideg idő, hóhullám vagy kibertámadás egyszerre teljes régiókat érinthetnek.

⁽¹⁾ HL C 288., 2017.8.31., 91. o.

⁽²⁾ HL C 342., 2017.10.12., 79. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2019. március 26-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2019. május 22-i határozata.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (lásd e Hivatalos Lap 54. oldalát).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (lásd e Hivatalos Lap 125. oldalát).

- (3) Az összekapcsolt villamosenergia-piacok és rendszerek összefüggésében a villamosenergia-ellátási válság megelőzése és kezelése nem tekinthető tisztán tagállami feladatnak. A regionális együttműködésen alapuló, hatékonyabb és kevésbé költséges intézkedésekben rejlő lehetőségeket jobban ki kell aknázni. Szükség van a szabályok és a jobban összehangolt eljárások közös keretére annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok és más szereplők képesek legyenek hatékonyan együttműködni a határokon keresztül, a tagállamok közötti nagyobb átláthatóság, bizalom és szolidaritás szellemében.
- (4) A 2005/89/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁶⁾ meghatározta a tagállamok által a villamosenergia-ellátás biztonságának biztosítása érdekében megteendő általános intézkedéseket. Az irányelv rendelkezéseit a későbbi jogszabályok nagyrészt felülírták, különösen abban a tekintetben, hogy miként kell a villamosenergia-piacokat szervezni annak érdekében, hogy elegendő kapacitás álljon rendelkezésre, hogyan kell az átvitelirendszer-üzemeltetőknek együttműködniük a rendszer stabilitásának biztosítása érdekében, továbbá a megfelelő infrastruktúra rendelkezésre állásának biztosítása tekintetében. E rendelet a villamosenergia-ellátási válságok megelőzésének és kezelésének konkrét kérdéseit szabályozza.
- (5) Az (EU) 2017/1485 ⁽⁷⁾ és az (EU) 2017/2196 ⁽⁸⁾ bizottsági rendelet alkotja az arra vonatkozó részletes szabályrendszert, hogy az átvitelirendszer-üzemeltetőknek és más érdekelt feleknek hogyan kell eljárniuk és együttműködniük a rendszerbiztonság biztosítása érdekében. Ezeknek a technikai szabályoknak kell biztosítaniuk, hogy a legtöbb villamosenergia-ipari eseményt operatív szinten hatékonyan kezeljék. E rendelet az olyan villamosenergia-ellátási válsághelyzetekre összpontosít, amelyek nagyobb kiterjedésűek és hatásúak. Meghatározza, hogy a tagállamoknak mit kell tenniük az ilyen válsághelyzetek megelőzésére, és milyen intézkedéseket tehetnek, amennyiben a rendszerüzemeltetési szabályok már nem elegendők. A rendszerüzemeltetési szabályokat még a villamosenergia-ellátási válság esetén is teljes mértékben be kell tartani, és ennek a rendeletnek összhangban kell állnia az (EU) 2017/2196 rendelettel.
- (6) E rendelet olyan szabályok közös keretét hozza létre, amelyek a villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére vonatkoznak, ezzel növelve az átláthatóságot a felkészülési szakaszban és a villamosenergia-ellátási válságok alatt, valamint biztosítva, hogy az intézkedések meghozatala összehangolt és hatékony módon történjék. Megköveteli, hogy a tagállamok a szolidaritás szellemében regionális szinten, illetve adott esetben bilaterális módon működjenek együtt. Emellett keretet ad az uniós villamosenergia-ellátás biztonságának hatékony, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport révén történő figyelemmel kíséréséhez, amelyet a Bizottság 2012. november 15-i határozata ⁽⁹⁾ a tagállamok közötti információcserre fórumaként és – különösen a villamosenergia-ellátás biztonsága területén való – együttműködésük előmozdítására hozott létre. A szándékok szerint a tagállamok közötti együttműködés és a nyomonkövetési keret alacsonyabb költségek mellett a kockázatra való jobb felkészülést eredményezi. E rendelet célja emellett a belső villamosenergia-piac megerősítése a tagállamok közötti bizalom javítása, valamint villamosenergia-ellátási válsághelyzetekben a nem megfelelő állami beavatkozások kizárása, különösen a határokon átnyúló áramlások és az övezetközi átviteli kapacitások indokolatlan korlátozásának elkerülése révén, csökkentve ezáltal a szomszédos tagállamokra gyakorolt negatív továbbgyűrűző hatások kockázatát.
- (7) Az (EU) 2016/1148 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁰⁾ általános szabályokat fektet le a hálózati és információs rendszerek biztonságára vonatkozóan, míg a kiberbiztonságra vonatkozó különös szabályokat az (EU) 2019/943 rendeletben meghatározott üzemi és kereskedelmi szabályzat tartalmazza majd. E rendelet kiegészíti az (EU) 2016/1148 irányelvet annak biztosításával, hogy az említett határozatban meghatározott kiberbiztonsági eseményeket megfelelően, kockázatként azonosítsák, és a kezelésükre teendő intézkedések megfelelően szerepeljenek a kockázati készülségi tervekben.
- (8) A 2008/114/EK tanácsi irányelv ⁽¹¹⁾ meghatározza azt a folyamatot, amelynek célja a kijelölt európai kritikus infrastruktúrák, köztük bizonyos villamosenergia-infrastruktúrák biztonságának javítása. A 2008/114/EK irányelv e rendelettel együtt hozzájárul az uniós energiabiztonsággal kapcsolatos átfogó megközelítés kialakításához.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlamenti és a Tanács 2005/89/EK irányelve (2006. január 18.) a villamosenergia-ellátás biztonságát és az infrastrukturális beruházások védelmét célzó intézkedésekről (HL L 33., 2006.2.4., 22. o.).

⁽⁷⁾ A Bizottság (EU) 2017/1485 rendelete (2017. augusztus 2.) a villamosenergia-átviteli hálózat üzemeltetésére vonatkozó iránymutatás megalkotásáról (HL L 220., 2017.8.25., 1. o.).

⁽⁸⁾ A Bizottság (EU) 2017/2196 rendelete (2017. november 24.) a villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 312., 2017.11.28., 54. o.).

⁽⁹⁾ A Bizottság határozata (2012. november 15.) a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport felállításáról (HL C 353., 2012.11.17., 2. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1. o.).

⁽¹¹⁾ A Tanács 2008/114/EK irányelve (2008. december 8.) az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint a védelmük javítása szükségességének értékeléséről (HL L 345., 2008.12.23., 75. o.).

- (9) Az 1313/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat ⁽¹²⁾ azt a követelményt határozza meg a tagállamok számára, hogy háromévente nemzeti vagy annál alacsonyabb megfelelő szinten készítsenek kockázatértékelést, és hogy nemzeti vagy annál alacsonyabb megfelelő szinten készítsék el, illetve fejlesszék tovább katasztrófa-kockázatkezelési terveiket. Az e rendeletben szereplő konkrét kockázat-megelőzési, készütségi és tervezési intézkedéseknek összhangban kell lenniük az 1313/2013/EU határozat alapján megkövetelt szélesebb körű, több veszélyre kiterjedő nemzeti kockázatértékelésekkel.
- (10) A villamosenergia-ellátás biztonságának garantálása saját területükön a tagállamok feladata, ugyanakkor a villamosenergia-ellátás biztonsága – saját tevékenységi körükön és hatáskörükön belül – a Bizottság és más uniós szereplők közös felelősségi körébe is tartozik. A villamosenergia-ellátás biztonsága megköveteli a tagállamok, uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek, valamint az érdekelt felek közötti hatékony együttműködést. Az elosztórendszer-üzemeltetők és az átvitelrendszer-üzemeltetők kulcsfontosságú szerepet játszanak a biztonságos, megbízható és hatékony villamosenergia-rendszer biztosításában az (EU) 2019/944 irányelv 31. és 40. cikkével összhangban. A szabályozó hatóságok és más illetékes nemzeti hatóságok szintén fontos szerepet játszanak a villamosenergia-ellátás biztonságának garantálásában és nyomon követésében, az (EU) 2019/944 irányelv 59. cikkében rájuk rótt feladatok részeként. A tagállamoknak egyetlen illetékes nemzeti kormányzati vagy szabályozó hatóságként ki kell jelölniük egy meglévő vagy új szervezetet, amelynek célja, hogy biztosítsa valamennyi érintett szereplő átlátható és inkluzív részvételét, a kockázati készütségi tervek hatékony előkészítését és megfelelő végrehajtását, elősegítse a villamosenergia-ellátási válságok megelőzését és utólagos értékelését, valamint az ezekkel kapcsolatos információcserét.
- (11) A villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére és kezelésére vonatkozó, tagállamok közötti közös megközelítés feltétele, hogy a tagállamok azonos értelmezést kövessenek a tekintetben, hogy mikor áll fenn villamosenergia-ellátási válság. E rendelet célja elősegíteni különösen a tagállamok közötti koordinációt azon helyzetek azonosítása érdekében, amelyekben potenciálisan fennáll vagy fenyeget annak a kockázata, hogy jelentős villamosenergia-hiány alakul ki, vagy hogy a villamos energiát nem lehetséges eljuttatni a fogyasztókhoz. A villamosenergia-piaci átvitelrendszer-üzemeltetők európai hálózatának (a továbbiakban: villamosenergia-piaci ENTSO) és a tagállamoknak meg kell határozniuk a konkrét regionális, illetve nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket. E megközelítésnek ki kell terjednie minden jelentős villamosenergia-ellátási válságra, figyelembe véve a regionális és tagállami sajátosságokat, például a hálózat topológiáját, a villamosenergia-szerkezetet, a termelés és fogyasztás mértékét, valamint a népsűrűség nagyságát.
- (12) A villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére és kezelésére vonatkozó közös megközelítés azt is megköveteli, hogy a tagállamok ugyanazon módszereket és fogalommeghatározásokat alkalmazzák a villamosenergia-ellátás biztonságát érintő kockázatok azonosítására, és hogy módjukban álljon hatékonyan összehasonlítani, hogy maguk és a szomszédaik mennyire teljesítenek jól ezen a területen. E rendelet két mutatót határoz meg a villamosenergia-ellátás biztonságának figyelemmel kísérésére az Unióban: „várhatóan nem szolgáltatott villamos energia” GWh/év-ben kifejezve, és „várt terhelésvesztés”, óra/év-ben kifejezve. Ezek a mutatók az (EU) 2019/943 rendelet 23. cikkében említett, a villamosenergia-piaci ENTSO által készített európai erőforrásmegfelelőség-értékelések részét képezik. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak ezen mutatók alapján rendszeresen figyelemmel kell kísérnie a villamosenergia-ellátás biztonságának alakulását. Az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (ACER) is ezeket a mutatókat kell használnia, amikor az (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹³⁾ 15. cikke szerinti éves villamosenergia-piaci nyomonkövetési jelentéseiben beszámol a tagállamok teljesítményéről a villamosenergia-ellátás biztonsága területén.
- (13) A kockázatértékelések következetességének biztosításához a kockázati forgatókönyvek meghatározására vonatkozó közös megközelítésre van szükség, oly módon, hogy az megerősítse a tagállamok közötti bizalmat a villamosenergia-ellátási válságok idején. A villamosenergia-piaci ENTSO -nak ezért – az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – az ACER-rel és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával együttműködésben közös kockázatazonosítási módszertant kell kidolgoznia és naprakészen tartania. A módszertanra a villamosenergia-piaci ENTSO -nak kell javaslatot tennie és azt az ACER-nek kell jóváhagynia. Az ACER-nek a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal folytatott konzultáció során a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell vennie annak véleményét. Amennyiben érdemi új információk válnak elérhetővé, a villamosenergia-piaci ENTSO-nak naprakészé kell tennie a közös kockázatazonosítási módszertant.
- (14) A közös kockázatazonosítási módszertan alapján a villamosenergia-piaci ENTSO-nak rendszeresen regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket kell kidolgoznia és naprakészen tartania, továbbá azonosítania a legrelevánsabb kockázatokot minden egyes régióban, mint például: szélsőséges időjárási körülmények,

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1313/2013/EU határozata (2013. december 17.) az uniós polgári védelmi mechanizmusról (HL L 347., 2013.12.20., 924. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (lásd e Hivatalos Lap 22. oldalát).

természeti katasztrófa, tüzelőanyag-hiány vagy rosszindulatú támadások. A földgáz mint tüzelőanyag hiánya esetén alkalmazandó válságforgatókönyvek esetében a földgázellátás megszakadásának kockázatát a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO) által az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁴⁾ 7. cikke szerint készített földgázellátási és infrastruktúra-megszakadási forgatókönyvek alapján kell értékelni. A villamosenergia-piaci ENTSO számára lehetővé kell tenni, hogy a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározásával kapcsolatos feladatokat az (EU) 2019/943 rendelet 35. cikke alapján létrehozott regionális koordinációs központokra ruházza át. Az átruházott feladatokat a villamosenergia-piaci ENTSO felügyelete mellett kell végezni. A tagállamoknak a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveken alapuló nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket kell kidolgozniuk, és azokat alapesetben négyévente naprakésszé kell tenniük. E forgatókönyveknek kell a kockázati készütségi tervek alapját képezniük. A kockázatok nemzeti szintű azonosítása során a tagállamoknak le kell írniuk azokat a kockázatokat, amelyeket a villamosenergia-ellátás biztonsága szempontjából releváns infrastruktúrák tulajdonlásával kapcsolatban megállapítanak, továbbá az ilyen kockázatok kezelését célzó intézkedéseket – mint például az általános vagy ágazatspecifikus beruházás-előszűrési jogszabályokat, a bizonyos részvényeseket megillető különleges jogokat – annak feltüntetésével, hogy véleményük szerint miért minősülnek az ilyen intézkedések szükségeseknek és arányosaknak.

- (15) A kockázatertékelési forgatókönyvek meghatározására, valamint a megelőző, a felkészülési és az enyhítő intézkedések kidolgozására vonatkozó regionális megközelítésnek jelentős előnyökkel kell járnia az intézkedések hatékonyságát és az optimális erőforrás-kihasználást illetően. Emellett egyidejű villamosenergia-ellátási válság esetén az összehangolt és előre egyeztetett megközelítés biztosíthatja a következetes válaszadást, és csökkentheti annak kockázatát, hogy a pusztán nemzeti szintű intézkedések negatív hatásai a szomszédos tagállamokba is továbbgyűrűzzenek. Ezért e rendelet előírja, hogy a tagállamok kötelesek regionális szinten együttműködni.
- (16) A regionális koordinációs központoknak az (EU) 2019/943 rendelettel összhangban kell ellátniuk a rájuk ruházott regionális jelentőségű feladatokat. Annak biztosítása érdekében, hogy feladataikat hatékonyan és az érintett nemzeti hatóságokkal szoros együttműködésben tudják végezni a nagyobb kiterjedésű villamosenergia-ipari események megelőzése és enyhítése érdekében, az e rendelet által megkövetelt regionális együttműködésnek a műszaki szinten alkalmazott regionális együttműködési struktúrákon kell alapulnia, azaz az ugyanazon regionális koordinációs központ által érintett tagállamok csoportjain. A regionális koordinációs központok földrajzi régiói ezért jelentőséggel bírnak a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek és a kockázatertékelések meghatározása szempontjából. A tagállamok számára azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a régiókon belül a konkrét regionális intézkedések tekintetében folytatott együttműködés céljából alcsoportokat hozzanak létre vagy már létező regionális együttműködési fórumokon keresztül együttműködjenek, mivel villamosenergia-ellátási válság esetén a kölcsönös segítségnyújtásra való technikai képesség alapvetően fontos. Erre azért van szükség, mert egy nagyobb régióban nem minden tagállam lesz képes arra, hogy villamosenergia-ellátási válsághelyzetben egy másik tagállam számára villamos energiát biztosítson. Ezért nem szükséges, hogy a régió valamennyi tagállama regionális megállapodásokat kössön a konkrét regionális intézkedésekről. Az intézkedésekről ehelyett azon tagállamoknak kell megállapodniuk, amelyek rendelkeznek az egymásnak való segítségnyújtásra alkalmas technikai képességgel.
- (17) Az (EU) 2019/943 rendelet előírja közös módszertan alkalmazását a közép- és hosszú távú európai erőforrásmegfelelőség-értékelésre (a 10 évtől 1 évig előre tekintő időtartamra) annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok a feltehetően szükséges beruházási igényekkel kapcsolatos döntéseiket átláthatóan és közösen elfogadott alapon hozzák meg. Az európai erőforrásmegfelelőség-értékelésnek más a célja, mint a rövid távú megfelelés-értékeléseknek, amelyeket a rövid időkereteken belül fellépő megfeleléssel kapcsolatos problémák feltárására alkalmaznak, úgy mint a szezonális (hat hónapra előre tekintő), a heti és a legalább napi előzetesig terjedő megfelelés-értékelések. Ami a rövid távú értékeléseket illeti, szükség van a megfeleléssel kapcsolatos lehetséges problémák feltárásának közös megközelítésére. A villamosenergia-piaci ENTSO-nak téli és nyári megfelelés-értékeléseket kell végeznie, hogy felhívja a tagállamok és az átviteli rendszer-üzemeltetők figyelmét a villamosenergia-ellátás biztonságával kapcsolatos azon kockázatokra, amelyek a következő hat hónap során felmerülhetnek. A villamosenergia-piaci ENTSO-nak – az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – az ACER-rel és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával együttműködésben közös valószínűségi módszertant kell kidolgoznia az említett megfelelés-értékelések javítása érdekében. A módszertanra és naprakésszé tételére a villamosenergia-piaci ENTSO tesz javaslatot az ACER-nek, és azokat az ACER hagyja jóvá. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal folytatott konzultáció során az ACER-nek a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell vennie a csoport által ismertetett véleményt. Amennyiben érdemi új információk válnak elérhetővé, a villamosenergia-piaci ENTSO-nak naprakésszé kell tennie a módszertant. A villamosenergia-piaci ENTSO-nak módjában kell állnia, hogy a szezonális megfelelés-értékelésekkel kapcsolatos feladatokat a regionális koordinációs központokra ruházza át, az átruházott feladatokat ugyanakkor a villamosenergia-piaci ENTSO felügyelete alatt kell végezni.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

- (18) Az átvitelrendszer-üzemeltetők a szezonális megfelelés-értékelések elkészítéséhez használt módszertant kötelesek alkalmazni bármely más típusú rövid távú kockázatfelmérés elvégzése során, különösen az (EU) 2017/1485 rendeletben előírt heti előzetestől legalább napi előzetes időtartamig terjedő termelési megfelelési előrejelzések tekintetében.
- (19) A villamosenergia-ellátási válságmegelőzés és -kezelés közös megközelítésének biztosítása érdekében minden tagállam illetékes hatósága köteles kockázati készütségi tervet kidolgozni a regionális és tagállami villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek alapján. Az illetékes hatóságoknak konzultálniuk kell az érdekelt felekkel vagy az érdekelt felek csoportjainak képviselőivel, például a termelők vagy azok kereskedelmi szervezeteinek képviselőivel vagy az elosztórendszer-üzemeltetőkkel, amennyiben azoknak fontos szerepük van a villamosenergia-ellátási válság megelőzésében és kezelésében. E célból az illetékes hatóságoknak kell határozniuk a konzultáció lebonyolításához szükséges megfelelő intézkedésekről. A kockázati készütségi terveknek hatékony, arányos és megkülönböztetésmentes intézkedéseket kell leírniuk, amelyek minden azonosított villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvre vonatkoznak. Figyelembe kell venni a keresleti oldali és a kínálati oldali intézkedések környezetre gyakorolt hatását. A terveknek biztosítaniuk kell az átláthatóságot, különösen a tekintetben, hogy milyen feltételek mellett hozhatók nem piaci alapú intézkedések a villamosenergia-ellátási válságok enyhítésére. Minden tervezett nem piaci alapú intézkedésnek összhangban kell lennie az e rendeletben meghatározott szabályokkal. A kockázati készütségi tervet közzé kell tenni, biztosítva ugyanakkor az érzékeny információk bizalmas kezelését.
- (20) A kockázati készütségi terveknek tagállami, regionális és – adott esetben – kétoldalú intézkedéseket kell meghatározniuk. A regionális és – adott esetben – kétoldalú intézkedések különösen egyidejű villamosenergia-ellátási válság esetén szükségesek, amikor koordinált és előre egyeztetett megközelítés révén kell biztosítani a következetes válaszlépést és csökkenteni a negatív hatások továbbgyűrűzésének kockázatát. E célból a kockázati készütségi tervek elfogadása előtt az illetékes hatóságoknak konzultálniuk kell az érintett tagállamok illetékes hatóságaival. Érintettek azok a tagállamok, amelyekben egymás villamosenergia-rendszerére nézve negatív továbbgyűrűző vagy egyéb hatások jelentkezhetnek, függetlenül attól, hogy ezek a tagállamok ugyanabban a régióban vannak-e vagy közvetlenül kapcsolódnak-e egymáshoz. A tervekben figyelembe kell venni a vonatkozó tagállami körülményeket, beleértve az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikkének értelmében vett legkülső régiók helyzetét, valamint néhány olyan mikroméretű, elszigetelt rendszert, amelyek nem csatlakoznak a nemzeti átviteli rendszerekhez. E tekintetben a tagállamoknak le kell vonniuk a megfelelő következtetéseket többek között e rendeletnek a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározását illetően, valamint a kockázati készütségi tervekben meghatározott regionális és kétoldalú intézkedéseket és a segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezéseket illetően. A tervekben egyértelműen meg kell határozni az illetékes hatóságok szerepét és felelősségi köreit. A nemzeti intézkedéseknek teljes mértékben figyelembe kell venniük a regionális és kétoldalú intézkedéseket, és maradéktalanul ki kell használniuk a regionális együttműködés által biztosított lehetőségeket. A terveknek műszaki vagy szervezési jellegűeknek kell lenniük, és céljuk az, hogy segítsék megelőzni a villamosenergia-ellátási válságok kialakulását vagy fokozódását, illetve enyhítsék azok hatását.
- (21) A kockázati készütségi tervet rendszeresen naprakésszé kell tenni. Annak biztosítása érdekében, hogy a tervek mindig naprakészek és hatékonyak legyenek, az egyes régiókban levő tagállamok illetékes hatóságainak az átviteli rendszer-üzemeltetőkkel és más érintett érdekelt felekkel együttműködve két évente villamosenergia-ellátási válságra vonatkozó szimulációs gyakorlatot kell szervezniük a tervek megfelelésének tesztelése érdekében.
- (22) Az e rendeletben előírt sablon célja a tervek elkészítésének elősegítése, emellett lehetővé teszi a tagállamokra vonatkozó egyedi információk felvételét is. A sablon célja továbbá az érintett régióban levő többi tagállammal, valamint a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal való egyeztetés elősegítése. A régióon belül és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporton keresztül folytatott egyeztetésnek biztosítania kell, hogy az egyik tagállam vagy régió által tett intézkedések ne veszélyeztessék más tagállamok vagy régiók villamosenergia-ellátásának biztonságát.
- (23) Fontos elősegíteni a tagállamok közötti kommunikációt és átláthatóságot minden olyan esetben, amikor konkrét, megalapozott és megbízható információjuk van arról, hogy villamosenergia-ellátási válság következhet be. Ilyen körülmények között az érintett tagállamok kötelesek indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatni a Bizottságot, a szomszédos tagállamokat és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot, megadva különösen a villamosenergia-ellátás romlásának okaira vonatkozó információkat, a villamosenergia-ellátási válság megelőzése érdekében tervezett intézkedéseket és a más tagállamokból igényelt lehetséges segítséget.

- (24) Villamosenergia-ellátási válság esetén az információcsere elengedhetetlen az összehangolt cselekvés és a célzott segítségnyújtás biztosításához. Ezért e rendelet kötelezi az illetékes hatóságokat, hogy indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassák a régió tagállamait és a Bizottságot, amikor villamosenergia-ellátási válsággal szembesülnek. Az illetékes hatóságok kötelesek tájékoztatást adni a válság okairól, az enyhítésére tervezett és megtett intézkedésekről, és arról, hogy szükség lehet-e más tagállamok segítségére. Ahol az ilyen segítségnyújtás túlmutat a villamosenergia-ellátás biztonságán, az uniós polgári védelmi mechanizmus marad az alkalmazandó jogi keret.
- (25) Villamosenergia-ellátási válság esetén a tagállamok a szolidaritás jegyében kötelesek együttműködni egymással. Ezen általános szabályon túlmenően megfelelő rendelkezéseket kell hozni arra vonatkozóan, hogy a tagállamok segítséget ajánljanak fel egymásnak villamosenergia-ellátási válság esetén. Az ilyen segítségnyújtásnak a kockázati készülségi tervben foglalt, elfogadott koordinált intézkedéseken kell alapulnia. Ez a rendelet széles körű mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára a koordinált intézkedések tartalmáról és ennél fogva a felajánlott segítségnyújtás tartalmáról való megállapodásukhoz. A koordinált intézkedésekről való döntés és az azokról való megállapodás a tagállamok feladata, figyelembe véve a keresletet és a kínálatot. E rendelet biztosítja ugyanakkor, hogy a megállapodott segítségnyújtás keretében a villamos energia szolgáltatása koordinált módon történjen. A tagállamoknak meg kell állapodniuk a regionális vagy kétoldalú intézkedések végrehajtásához szükséges technikai, jogi és pénzügyi feltételekről. A technikai feltételek keretében a tagállamoknak fel kell tüntetniük a leszállítandó villamos energia maximális mennyiségét, amelyet a villamosenergia-ellátás műszaki megvalósíthatósága alapján újra kell értékelni, amint egy villamosenergia-ellátási válság során a segítségnyújtást igénybe veszik. Ezt követően a tagállamoknak meg kell hozniuk minden szükséges intézkedést a regionális és kétoldalú intézkedések, valamint a technikai, jogi és pénzügyi feltételek végrehajtására.
- (26) A koordinált intézkedésekről, a technikai, jogi és pénzügyi feltételekről és a segítségnyújtással kapcsolatos egyéb végrehajtási intézkedésekről való megállapodás során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a társadalmi és gazdasági tényezőket, beleértve az uniós polgárok biztonságát, továbbá az arányosságot. Ösztönzendő, hogy megosszák a bevált gyakorlatokat, és hogy a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot egyeztetési fórumként használják a segítségnyújtási lehetőségek feltárására, különösen a koordinált intézkedések, valamint a szükséges technikai, jogi és pénzügyi feltételek tekintetében, beleértve a méltányos ellentételezést is. A Bizottság elősegítheti a regionális és kétoldalú intézkedésekre vonatkozó megállapodás előkészítését.
- (27) Az e rendelet szerinti, tagállamok közötti segítségnyújtás tekintetében a tagállamoknak méltányos ellentételezésről kell megállapodniuk egymással. E rendelet nem harmonizálja a tagállamok közötti ilyen méltányos ellentételezés minden aspektusát. A tagállamoknak ezért a segítségnyújtást megelőzően meg kell állapodniuk a méltányos ellentételezésre vonatkozó rendelkezésekről. A segítséget kérő tagállam köteles a segítséget nyújtó tagállamnak haladéktalanul ilyen ellentételezést fizetni vagy ilyen ellentételezés haladéktalan megfizetését biztosítani. A Bizottságnak jogilag nem kötelező erejű iránymutatást kell nyújtania a méltányos ellentételezés fő elemeire és a technikai, jogi és pénzügyi feltételek egyéb elemeire vonatkozóan.
- (28) Az e rendelet szerinti segítségnyújtás során a tagállamok uniós jogot hajtanak végre, és ezért kötelesek tiszteletben tartani az uniós jog által garantált alapvető jogokat. A segítségnyújtás ezért – a tagállamok közötti megállapodás alapján elfogadott intézkedésektől függően – kötelezettséget keletkeztethet a tagállamok számára arra, hogy ellentételezést fizessenek az intézkedéseik által érintettek számára. A tagállamoknak ezért – szükség esetén – gondoskodniuk kell arról, hogy olyan nemzeti ellentételezési szabályok legyenek hatályban, amelyek összhangban állnak az uniós joggal és különösen az alapvető jogokkal. Ezen túlmenően a segítségnyújtásban részesülő tagállamnak kell viselnie minden, a segítséget nyújtó tagállam részéről a segítségnyújtás következtében felmerült észszerű költséget, az említett nemzeti ellentételezési szabályok szerint.
- (29) Villamosenergia-ellátási válság esetén akkor is segítséget kell nyújtani, ha a tagállamok még nem állapodtak meg azokról a koordinált intézkedésekről, valamint technikai, jogi és pénzügyi feltételekről, amelyeket e rendelet segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezései előírnak. Annak érdekében, hogy ilyen helyzetben e rendeletnek megfelelően lehessen segítséget nyújtani, a tagállamoknak ad hoc intézkedésekről és szabályokról kell megállapodniuk a még hiányzó koordinált intézkedések, valamint technikai, jogi és pénzügyi feltételek helyett.
- (30) E rendelet ilyen, tagállamok közötti segítségnyújtási mechanizmust vezet be az Unión belüli villamosenergia-ellátási válságok megelőzésének és mérséklésének eszközeként. A Bizottságnak ezért felül kell vizsgálnia a segítségnyújtási mechanizmust a működésével kapcsolatos jövőbeli tapasztalatokra figyelemmel, és – adott esetben – javaslatot kell tennie annak módosítására.

- (31) E rendeletnek lehetővé kell tennie, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások és a fogyasztók a villamosenergia-ellátási válságok leküzdése során a lehető leghosszabb ideig az (EU) 2019/943 rendeletben és az (EU) 2019/944 irányelvben meghatározott piaci mechanizmusokra támaszkodjanak. A belső piacra és a rendszerüzemeltetésre vonatkozó szabályokat még villamosenergia-ellátási válság esetén is maradéktalanul be kell tartani. E szabályok közé tartozik az (EU) 2017/1485 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének i. pontja és az (EU) 2017/2196 rendelet 35. cikke, amelyek szabályozzák az ügyletek korlátozását, a kapacitásfelosztás céljából több zónát érintő kapacitás rendelkezésre bocsátásának korlátozását vagy a menetrendek megadásának korlátozását. Ez azt jelenti, hogy nem piaci alapú intézkedéseket, például a kereslet kényszerített lekapcsolását vagy a többlet ellátás biztosítását a normál piaci működésen kívül csak végső megoldásként lehet alkalmazni, amikor a piac által kínált összes többi lehetőséget már kimerítették. Ezért a kereslet kényszerített lekapcsolása csak azt követően alkalmazható, hogy a kereslet önkéntes lekapcsolására rendelkezésre álló összes lehetőséget kimerítették. Ezen túlmenően a nem piaci alapú intézkedéseknek szükségeseknek, arányosoknak, megkülönböztetésmenteseknek és átmenetieknek kell lenniük.
- (32) A villamosenergia-ellátási válságot követően az átláthatóság biztosítása érdekében a villamosenergia-ellátási válságot bejelentő illetékes hatóságok kötelesek elvégezni a válságnak és a válság hatásainak utólagos értékelését. Ennek az értékelésnek figyelembe kell vennie többek között a megtett intézkedések hatékonyságát és arányosságát, valamint gazdasági költségüket. Az értékelésnek ki kell terjednie olyan, határokon átnyúló szempontokra, mint az intézkedések által más tagállamokra gyakorolt hatás és a villamosenergia-ellátási válságot bejelentő tagállam által az utóbbiaktól kapott segítség mértéke.
- (33) Az átláthatósági kötelezettségeknek biztosítaniuk kell, hogy a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése vagy kezelése érdekében tett minden intézkedés tiszteletben tartsa a belső piaci szabályokat, és összhangban álljon az energiaunió alapját képező együttműködés és szolidaritás elveivel.
- (34) E rendelet megerősíti a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport szerepét. Konkrét feladatokat kell ellátnia különösen a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározását és a rövid távú és szezonális megfelelés-értékeléseket szolgáló módszertan kidolgozásával, valamint a kockázati készülségi tervek elkészítésével összefüggésben, és kiemelkedő szerepet kell játszania a villamosenergia-ellátás biztonsága terén nyújtott tagállami teljesítmények figyelemmel kísérésében és ennek alapján a legjobb gyakorlatok kidolgozásában.
- (35) A villamosenergia-ellátási válságok az Unió határain túlra is nyúlhatnak, és az Energiaközösség részes feleit is érinthetik. Az Energiaközösséget létrehozó szerződés egyik részes feleként az Uniónak elő kell mozdítania az említett szerződés arra irányuló módosítását, hogy megfelelő és szilárd szabályozási keret megteremtése révén integrált piac és egységes szabályozási környezet jöjjön létre. A hatékony válságkezelés biztosítása érdekében az Uniónak szorosan együtt kell működnie az Energiaközösség részes feleivel a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése terén.
- (36) Amennyiben a Bizottság, az ACER, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport, a villamosenergia-piaci ENTSO, a tagállamok, illetve illetékes hatóságaik és nemzeti hatóságaik vagy egyéb szervek, szervezetek vagy személyek e rendelet értelmében bizalmas információkhoz jutnak, gondoskodniuk kell ezen információk bizalmas kezeléséről. E célból a bizalmas információkra a bizalmas információk kezelésére vonatkozó hatályos uniós és nemzeti szabályokat és eljárásokat kell alkalmazni.
- (37) Mivel e rendelet célját, nevezetesen az Unióban a legeredményesebb és leghatékonyabb kockázati készülség biztosítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban annak terjedelme és hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubsidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányossági elvnek megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (38) Jelenleg Ciprus az egyetlen olyan tagállam, amely nem kapcsolódik közvetlenül másik tagállamhoz. E rendelet bizonyos rendelkezései tekintetében egyértelműen meg kell határozni, hogy mindaddig, amíg e helyzet fennáll, a szóban forgó rendelkezések – nevezetesen a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározására, a regionális és kétoldalú intézkedéseknek a kockázati készülségi tervekbe történő beillesztésére és a segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezések – nem alkalmazandók Ciprusra. Ösztönzik Ciprust és más érintett tagállamokat, hogy – a Bizottság támogatásával – dolgozzanak ki alternatív intézkedéseket és eljárásokat az e rendelkezések által érintett területeken, amennyiben az ilyen alternatív intézkedések és eljárások nem befolyásolják e rendelet más tagállamok közötti eredményes alkalmazását.

(39) A 2005/89/EK irányelvet hatályon kívül kell helyezni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet szabályokat határoz meg a tagállamok között a villamosenergia-válságok megelőzése, az ilyen válságokra való felkészülés és a kezelésük területén a szolidaritás és átláthatóság szellemében és a belső villamosenergia-versenypiac követelményeit teljes mértékben tiszteletben tartva folytatandó együttműködésre vonatkozóan.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „a villamosenergia-ellátás biztonsága”: a villamosenergia-rendszer azon képessége, hogy biztosítsa a villamos energia egyértelműen meghatározott teljesítményszinten való szolgáltatását a fogyasztók részére, amelyet az érintett tagállamok határoznak meg;
2. „átvitelrendszer-üzemeltető”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 35. pontjában meghatározott átvitelrendszer-üzemeltető;
3. „elosztás”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 28. pontjában meghatározott elosztás;
4. „határokon átnyúló áramlás”: az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 3. pontjában meghatározott, határokon átnyúló áramlás;
5. „övezetközi kapacitás”: az összekapcsolt rendszer arra való képességének mérőszáma, hogy ajánlattételi övezetek között energiaátadást valósítson meg;
6. „fogyasztó”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 1. pontjában meghatározott fogyasztó;
7. „elosztórendszer-üzemeltető”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 29. pontjában meghatározott elosztórendszer-üzemeltető;
8. „termelés”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 37. pontjában meghatározott termelés;
9. „villamosenergia-ellátási válság”: olyan, a tagállamok által meghatározott és a kockázati készülségi tervekben ismertett fennálló vagy fenyegető helyzet, amely jelentős villamosenergia-hiánnyal jár, vagy amelyben a villamos energiát nem lehet eljuttatni a fogyasztókhoz;
10. „egyidejű villamosenergia-ellátási válság”: olyan villamosenergia-ellátási válság, amely egyidejűleg egynél több tagállamot érint;
11. „illetékes hatóság”: a tagállam által a 3. cikkel összhangban kinevezett nemzeti kormányzati hatóság vagy szabályozó hatóság;
12. „szabályozó hatóságok”: az (EU) 2019/944 irányelv 57. cikkének (1) bekezdésében említett szabályozó hatóságok;
13. „válságkoordinátor”: az a személy, személyek csoportja, az illetékes nemzeti villamosenergia-ellátási válságkezelőkből álló csoport, illetve intézmény, akinek/amelynek feladata, hogy kapcsolattartóként járjon el, és a villamosenergia-ellátási válság során összehangolja az információáramlást;
14. „nem piaci alapú intézkedés”: olyan kínálat- vagy keresletoldali intézkedés, amely eltér a piaci szabályoktól vagy a kereskedelmi szerződésektől, és amelynek célja a villamosenergia-ellátási válság enyhítése;

15. „villamosenergia-termelő”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 38. pontjában meghatározott villamosenergia-termelő;
16. „régión”: azon tagállamok csoportja, amelyek átvitelrendszer-üzemeltetői ugyanazon, az (EU) 2019/943 rendelet 36. cikkében említett regionális koordinációs központhoz tartoznak;
17. „alcsoport”: tagállamok olyan csoportja egy régió belül, amely rendelkezik az egymásnak való segítségnyújtás technikai képességével a 15. cikkel összhangban;
18. „korai előrejelzés”: konkrét, komoly és megbízható információk nyújtása arról, hogy olyan esemény következhet be, amely valószínűsíthetően jelentős mértékben rontani fogja a villamosenergia-ellátást és villamosenergia-ellátási válsághoz fog vezetni;
19. „átvitel”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 34. pontjában meghatározott átvitel;
20. „villamosenergia-ipari vállalkozás”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 57. pontjában meghatározott villamosenergia-ipari vállalkozás;
21. „kapacitásfelosztás”: az övezetközi kapacitás felosztása;
22. „megújuló energiaforrásokból előállított energia”: az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 31. pontjában meghatározott, megújuló energiaforrásokból előállított energia vagy megújuló energia.

3. cikk

Illetékes hatóság

(1) A lehető leghamarabb, de minden esetben legkésőbb 2020. január 5-ig minden tagállam saját illetékes hatóságaként kijelöl egy nemzeti kormányzati vagy szabályozó hatóságot. Az illetékes hatóságok felelősek az e rendeletben előírt feladatok ellátásáért, és e célból együttműködnek egymással. Az illetékes hatóság kijelöléséig a villamosenergia-ellátás biztonságáért felelős nemzeti szervek látják el az illetékes hatóságok feladatait e rendelettel összhangban.

(2) A tagállamok késedelem nélkül értesítik a Bizottságot és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot az (1) bekezdéssel összhangban kijelölt illetékes hatóságaik nevééről és kapcsolattartási adatairól, valamint minden ezekkel kapcsolatos változásról, és ezeket az információkat nyilvánosságra hozzák.

(3) A tagállamok engedélyezhetik illetékes hatóságuk számára, hogy a kockázati készülségi tervek készítéséhez és a kockázatkezeléshez kapcsolódó operatív feladatokat más szervekre ruházza át. Az átruházott feladatokat az illetékes hatóság felügyelete mellett kell végezni, és azokat a 11. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban fel kell tüntetni a kockázati készülségi tervben.

II. FEJEZET

Kockázatértékelés

4. cikk

A villamosenergia-ellátás biztonságával kapcsolatos kockázatok értékelése

Minden illetékes hatóság biztosítja, hogy a villamosenergia-ellátás biztonságára vonatkozó minden releváns kockázatot értékeljenek az e rendeletben és az (EU) 2019/943 rendelet IV. fejezetében meghatározott szabályokkal összhangban. Ennek érdekében együttműködik az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel, az elosztórendszer-üzemeltetőkkel, a szabályozó hatóságokkal, a villamosenergia-piaci ENTSO-val, a regionális koordinációs központokkal és szükség esetén egyéb érdekelt felekkel.

5. cikk

A regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározására szolgáló módszertan

(1) 2020. január 5-ig a villamosenergia-piaci ENTSO javaslatot nyújt be az ACER-nek a legrelevánsabb regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározására szolgáló módszertanra vonatkozóan.

(2) A javasolt módszertannak a rendszermegfelelőséghez, rendszerbiztonsághoz és tüzelőanyag-biztonsághoz kapcsolódó villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket legalább az alábbi kockázatok alapján kell meghatároznia:

- a) ritka és szélsőséges természeti veszélyek;
- b) az N-1 biztonsági jellemzőn túlmutató váratlan veszélyek, valamint rendkívüli, előre nem látható események;
- c) következményes veszélyek, a rosszindulatú támadások és a tüzelőanyag-hiány következményeit is beleértve;

(3) A javasolt módszertannak tartalmaznia kell legalább a következő elemeket:

- a) valamennyi releváns nemzeti és regionális körülmény figyelembevétele, az alcsoportokat is beleértve;
- b) a határokon átnyúló kockázatok egymásra hatása és korrelációja;
- c) az egyidejű villamosenergia-ellátási válságokra vonatkozó forgatókönyvek szimulációja;
- d) kockázatok rangsorolása a hatásuk és valószínűségük alapján;
- e) az érzékeny információk olyan kezelésére vonatkozó elvek, amelyek biztosítják az átláthatóságot a nyilvánosság számára.

(4) A földgázellátási zavarok kockázatának a kockázatok e cikk (2) bekezdésének c) pontja szerinti azonosítása keretében való figyelembevétele során a villamosenergia-piaci ENTSO köteles felhasználni az ENTSOG által az (EU) 2017/1938 rendelet 7. cikke értelmében kidolgozott, a földgázellátási zavarokat és az infrastruktúra működésének zavarait leíró forgatókönyveket.

(5) A javasolt módszertan ACER-nek történő benyújtása előtt a villamosenergia-piaci ENTSO köteles konzultációt folytatni legalább a regionális koordinációs központokkal, az ipari és fogyasztói szervezetekkel, a villamosenergia-termelőkkel vagy azok szakmai szervezeteivel, az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel és az érintett elosztásrendszer-üzemeltetőkkel, az illetékes hatóságokkal, a szabályozó hatóságokkal és az egyéb érintett nemzeti hatóságokkal. A villamosenergia-piaci ENTSO köteles megfelelően figyelembe venni a konzultáció eredményeit, és azokat a javasolt módszertannal együtt a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport valamelyik ülésén elő kell terjesztenie.

(6) Az ACER a javasolt módszertan kézhezvételétől számított 2 hónapon belül a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával folytatott konzultációt követően jóváhagyja a javaslatot vagy módosítja azt. A módszertan végleges változatát a villamosenergia-piaci ENTSO és az ACER közlésezi a honlapján.

(7) A villamosenergia-piaci ENTSO köteles naprakésszé tenni és javítani a módszertant az (1)–(6) bekezdéssel összhangban amennyiben érdemi új információk válnak elérhetővé. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációja ajánlhat, az ACER vagy a Bizottság pedig kérhet ilyen naprakésszé tételt vagy javítást, megfelelő indokolással. A villamosenergia-piaci ENTSO a kérés kézhezvételétől számított hat hónapon belül köteles benyújtani az ACER-nek a javasolt változtatások tervezetét. Az ACER e tervezet kézhezvételétől számított 2 hónapon belül a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával folytatott konzultációt követően jóváhagyja vagy módosítja a javasolt változtatásokat. A naprakésszé tett módszertan végleges változatát a villamosenergia-piaci ENTSO és az ACER közlésezi a honlapján.

6. cikk

A regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározása

(1) Egy adott módszertannak az 5. cikk (6) bekezdése alapján történő elfogadásától számított hat hónapon belül a villamosenergia-piaci ENTSO a szóban forgó módszertan alapján és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal, a regionális koordinációs központokkal, az illetékes hatóságokkal és a szabályozó hatóságokkal szoros együttműködésben minden régió vonatkozásában köteles meghatározni a leginkább releváns villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket. A regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározásához kapcsolódó feladatokat a regionális koordinációs központokra ruházhatja át.

(2) A villamosenergia-piaci ENTSO-nak a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket be kell nyújtania az érintett átvitelrendszer-üzemeltetőkhez, a regionális koordinációs központokhoz, az illetékes hatóságokhoz és szabályozó hatóságokhoz, valamint a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporthoz. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport módosításokat javasolhat.

(3) A villamosenergia-piaci ENTSO a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket négyévente köteles naprakésszé tenni, kivéve, ha a körülmények ezt gyakrabban indokolják.

7. cikk

A nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározása

(1) A regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveknek a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban történt meghatározásától számított négy hónapon belül az illetékes hatóságnak meg kell határoznia a leginkább releváns nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket.

(2) A nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározása során az illetékes hatóságnak konzultálnia kell az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel, az illetékes hatóság által érintettnek tartott elosztórendszer-üzemeltetőkkel, az érintett villamosenergia-termelőkkel vagy azok szakmai szervezeteivel, valamint a szabályozó hatósággal, amennyiben nem az az illetékes hatóság.

(3) A nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket legalább az 5. cikk (2) bekezdésében említett kockázatok alapján kell meghatározni, és azoknak összhangban kell lenniük a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvekkel. A tagállamok a nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket négyévente kötelesek naprakésszé tenni, kivéve, ha a körülmények ezt gyakrabban indokolják.

(4) A regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveknek a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban történt meghatározásától számított négy hónapon belül a tagállamok tájékoztatják a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportot és a Bizottságot a villamosenergia-ellátás biztonsága szempontjából releváns infrastruktúrák tulajdonlására vonatkozó kockázateértékeléseikről, továbbá az ilyen kockázatok megelőzése és enyhítése érdekében tett intézkedésekről, megjelölve, hogy az ilyen intézkedések miért tekinthetők szükségeseknek és arányosoknak.

8. cikk

A rövid távú és a szezonális megfelelés értékelésének módszertana

(1) A villamosenergia-piaci ENTSO 2020. január 5-ig javaslatot nyújt be az ACER-nek a szezonális és a rövid távú megfelelés értékelésére vonatkozó módszertanra, azaz a havi és a heti előzetestől a legalább napi előzetes időtartamig terjedő megfelelés értékelésére, amelynek legalább a következőkre kell kiterjednie:

- a) a bemenetek bizonytalansága, például az átviteli kapacitáskiesés valószínűsége, az erőművek nem tervezett üzemszünetének valószínűsége, szélsőséges időjárási körülmények, az ingadozó kereslet, különösen az időjárási körülményektől függő csúcsok, valamint a megújuló energiaforrásokból előállított energia termelésének ingadozása;
- b) villamosenergia-ellátási válság bekövetkezésének valószínűsége;
- c) egyidejű villamosenergia-ellátási válság bekövetkezésének valószínűsége.

(2) Az (1) bekezdésben említett módszertan valószínűségi megközelítést tesz lehetővé, több forgatókönyv figyelembevételével, és figyelembe veszi a nemzeti, regionális és uniós összefüggéseket, beleértve a tagállamok közötti összekapcsolódás szintjét és a lehetséges mértékben az Unió szinkronterületén belül levő nem uniós országokat. A módszertanban figyelembe kell venni az egyes tagállamok energiaágazatának sajátosságait, beleértve a sajátos időjárási feltételeket és a külső körülményeket is.

(3) A javasolt módszertan benyújtása előtt a villamosenergia-piaci ENTSO köteles konzultációt folytatni legalább a regionális koordinációs központokkal, az ipari és fogyasztói szervezetekkel, a villamosenergia-termelőkkel vagy azok szakmai szervezeteivel, az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel, az érintett elosztásrendszer-üzemeltetőkkel, az illetékes hatóságokkal, a szabályozó hatóságokkal és az egyéb érintett nemzeti hatóságokkal. A villamosenergia-piaci ENTSO köteles megfelelően figyelembe venni a konzultáció eredményeit, és azokat a javasolt módszertannal együtt a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport ülésén elő kell terjesztenie.

(4) Az ACER a javasolt módszertan kézhezvételétől számított 2 hónapon belül a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával folytatott konzultációt követően jóváhagyja a javaslatot vagy módosítja azt. A módszertan végleges változatát a villamosenergia-piaci ENTSO és az ACER közlésezi a honlapján.

(5) A villamosenergia-piaci ENTSO köteles naprakésszé tennie és javítani a módszertant az (1)–(4) bekezdéssel összhangban amennyiben érdemi új információk válnak elérhetővé. A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációja ajánlhat, az ACER vagy a Bizottság pedig kérhet ilyen naprakésszé tételt vagy javítást, megfelelő indokolással. A villamosenergia-piaci ENTSO a kérés kézhezvételétől számított hat hónapon belül köteles benyújtani az ACER-nek a javasolt változtatások tervezetét. Az ACER e tervezet kézhezvételétől számított 2 hónapon belül a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport kizárólag a tagállamok képviselőiből álló formációjával folytatott konzultációt követően jóváhagyja vagy módosítja a javasolt változtatásokat. A naprakésszé tett módszertan végleges változatát a villamosenergia-piaci ENTSO és az ACER közzéteszi a honlapján.

9. cikk

Rövid távú és szezonális megfelelőség-értékelések

(1) Minden rövid távú megfelelőség-értékelést, függetlenül attól, hogy azt nemzeti, regionális vagy uniós szinten végzik, a 8. cikk szerint kidolgozott módszertannak megfelelően kell elvégezni.

(2) A villamosenergia-piaci ENTSO-nak szezonális megfelelőség-értékeléseket kell készítenie a 8. cikk szerint kidolgozott módszertannak megfelelően. A téli megfelelőség-értékelés eredményeit minden év december 1-jéig, a nyári megfelelőség-értékelés eredményeit pedig minden év június 1-jéig közzéteszi. A megfelelőség-értékelésekhez kapcsolódó feladatokat a regionális koordinációs központokra delegálhatja. A megfelelőség-értékelést előterjeszti a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport ülésén, amely adott esetben ajánlásokat tehet.

(3) A regionális koordinációs központoknak az (EU) 2017/1485 rendelettel összhangban a heti előzetestől a legalább napi előzetes időtartamig terjedő megfelelőség-értékeléseket kell végezniük a 8. cikk szerint elfogadott módszertan alapján.

III. FEJEZET

Kockázati készülségi tervek

10. cikk

Kockázati készülségi tervek létrehozása

(1) A 6. és a 7. cikk szerint azonosított regionális és nemzeti villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek alapján minden tagállam illetékes hatóságának kockázati készülségi tervet kell kidolgoznia az illetékes hatóság által érintettnek minősített elosztásrendszer-üzemeltetőkkel, az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel, az érintett villamosenergia-termelőkkel vagy azok szakmai szervezeteivel, a villamosenergia- és földgázipari vállalkozásokkal, az ipari és nem ipari villamosenergia-fogyasztók érdekeit képviselő érintett szervezetekkel és a szabályozó hatósággal – amennyiben nem az az illetékes hatóság – folytatott konzultációt követően.

(2) A kockázati készülségi tervnek tartalmaznia kell a 11. és a 12. cikkekben meghatározott nemzeti intézkedéseket, regionális és adott esetben kétoldalú intézkedéseket. A 16. cikkel összhangban, a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése, az azokra való felkészülés és azok kezelése érdekében megtett vagy tervezett minden intézkedésnek teljes mértékben meg kell felelnie a belső villamosenergia-piacot és a rendszerüzemeltetést szabályozó rendelkezéseknek. Az intézkedéseknek egyértelműen meghatározottaknak, átláthatóknak, arányosoknak és megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük.

(3) A kockázati készülségi tervet a 11. és a 12. cikkeknek, valamint a mellékletben foglalt sablonnak megfelelően kell kidolgozni. A tagállamok kockázati készülségi terveikben szükség esetén további információkat is feltüntethetnek.

(4) A kockázati készülségi tervek összhangjának biztosítása érdekében a terv elfogadása előtt az illetékes hatóságoknak konzultáció céljából be kell nyújtaniuk egy tervezetet az adott régióban található érintett tagállamok, továbbá – amennyiben nem ugyanabban a régióban találhatók – a közvetlen összeköttetésben lévő tagállamok illetékes hatóságai részére, valamint a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.

(5) A kockázati készülségi terv tervezetének kézhezvételétől számított hat hónapon belül a (4) bekezdésben említett illetékes hatóságok és a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport ajánlásokat bocsáthatnak ki a tervek (4) bekezdés szerint benyújtott tervezeteivel kapcsolatban.

(6) A tervek tervezeteinek benyújtásától számított kilenc hónapon belül az érintett illetékes hatóságok elfogadják a kockázati készülségi terveket, megfelelően figyelembe véve a (4) bekezdés szerinti konzultáció eredményeit és az (5) bekezdés értelmében kibocsátott ajánlásokat. A kockázati készülségi terveikről késedelem nélkül értesítik a Bizottságot.

(7) Az illetékes hatóságok és a Bizottság kötelesek közzétenni a kockázati készülségi terveket a honlapjukon, egyúttal biztosítaniuk kell az érzékeny információk, különösen a rosszindulatú támadások megelőzésére és a következményeik enyhítésére irányuló intézkedésekre vonatkozó információk bizalmosságának megőrzését. Az érzékeny adatok bizalmossága védelmének a 19. cikk alapján meghatározott elveken kell alapulnia.

(8) Az illetékes hatóságok az első kockázati készülségi terveiket 2022. január 5-ig elfogadják és közzéteszik. A hatóságok e terveket négyévente naprakésszé teszik, kivéve, ha a körülmények ezt gyakrabban indokolják.

11. cikk

A kockázati készülségi tervek tartalma a nemzeti intézkedések tekintetében

(1) Minden tagállam kockázati készülségi terve olyan nemzeti szintű intézkedéseket tartalmaz, amelyeket a 6. és a 7. cikk szerint azonosított villamosenergia-ellátási válságok megelőzése, az azokra való felkészülés és azok enyhítése érdekében terveznek vagy hoznak meg. A tervben legalább:

- a) szerepelnie kell a 6. és a 7. cikkben megállapított eljárással összhangban az érintett tagállamra és régióra vonatkozóan meghatározott villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek összefoglalójának;
- b) meg kell határozni az illetékes hatóság szerepét és feladatkörét, és ismertetni kell, hogy – amennyiben van ilyen – mely feladatokat ruházták át más szervekre;
- c) le kell írni a 6. és a 7. cikk szerint azonosított kockázatok megelőzésére és az azokra való felkészülésre kialakított intézkedéseket;
- d) ki kell jelölni a nemzeti válságkoordinátort, és meg kell határozni a feladatait;
- e) meg kell állapítani a villamosenergia-ellátási válságok esetén követendő részletes eljárásokat, beleértve az információ-áramlásra vonatkozó megfelelő mechanizmusokat;
- f) azonosítani kell a piaci alapú intézkedések, különösen a keresletoldali és a kínálatoldali intézkedések hozzájárulását a villamosenergia-ellátási válságok kezeléséhez;
- g) azonosítani kell a villamosenergia-ellátási válság esetén végrehajtandó lehetséges nem piaci alapú intézkedéseket, meghatározva az azokat kiváltó eseményeket, a végrehajtásuk feltételeit és eljárásait, és feltüntetve, hogyan felelnek meg a 16. cikkben meghatározott követelményeknek és a regionális és kétoldalú intézkedéseknek;
- h) keretet kell meghatározni a kézi terheléscsökkentésre, amely rögzíti azokat a körülményeket, amelyek között a terheléseket csökkenteni kell, valamint a közbiztonságot és a személyi biztonságot illetően meg kell határozni, hogy a nemzeti joggal összhangban a villamosenergia-felhasználók mely kategóriái jogosultak különleges védelemre a lekapcsolással szemben, megadva az ilyen védelem indokát, és meghatározva, hogy az érintett tagállamok átviteli-rendszer-üzemeltetőinek és elosztásirendszer-üzemeltetőinek miként kell eljárniuk a fogyasztás csökkentése érdekében;
- i) le kell írni, hogy milyen mechanizmusokat alkalmaznak arra, hogy a nyilvánosságot tájékoztassák a villamosenergia-válságokról;
- j) le kell írni a 12. cikk értelmében elfogadott regionális és adott esetben kétoldalú intézkedések végrehajtásához és érvényesítéséhez szükséges nemzeti intézkedéseket;
- k) információt kell szolgáltatni az azon jövőbeli hálózatok kialakításához kapcsolódó és szükséges tervekről, amelyek segítenek majd az azonosított villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek következményeivel való megbirkózásban.

(2) A nemzeti intézkedéseknek teljes mértékben figyelembe kell venniük a 12. cikk szerint elfogadott regionális és adott esetben kétoldalú intézkedéseket, és azok nem veszélyeztethetik az átviteli rendszer működésének biztonságát és védelmét, valamint a többi tagállam villamosenergia-ellátásának biztonságát.

12. cikk

A kockázati készülségi tervek tartalma a regionális és kétoldalú intézkedések tekintetében

(1) A 11. cikkben említett nemzeti intézkedéseken túlmenően minden egyes tagállam tervének tartalmaznia kell olyan regionális és – amennyiben van ilyen – kétoldalú intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a határon átnyúló hatású villamosenergia-ellátási válságokat megfelelően megelőzzék vagy kezeljék. A regionális intézkedésekről az érintett régióon belül azon tagállamoknak kell megállapodniuk, amelyek rendelkeznek a 15. cikk szerinti, egymásnak való segítségnyújtásra vonatkozó technikai képességgel. E célból a tagállamok egy régióon belül alcsoportokat is létrehozhatnak. A kétoldalú intézkedésekről az egymással közvetlen összeköttetésben lévő, de nem ugyanazon régióban található tagállamok állapodnak meg. A tagállamok gondoskodnak a regionális és a kétoldalú intézkedések közötti összhangról. A regionális és kétoldalú intézkedéseknek legalább a következőkre kell kiterjedniük:

- a) egy válságkoordinációs szerv kijelölése;
- b) információmegosztási és együttműködési mechanizmusok;
- c) a villamosenergia-ellátási válság hatását enyhítő koordinált intézkedések, beleértve az egyidejű villamosenergia-ellátási válságot is, a 15. cikkel összhangban történő segítségnyújtás céljából;
- d) a kockázati készülségi tervek éves vagy kétéves tesztelésének elvégzésére vonatkozó eljárások;
- e) a 16. cikk (2) bekezdésével összhangban alkalmazott, nem piaci alapú intézkedéseket életbe léptető mechanizmusok.

(2) A kockázati készülségi tervbe foglalandó regionális és kétoldalú intézkedésekről az érintett tagállamok állapodnak meg, az érintett regionális koordinációs központtal folytatott konzultációt követően. A Bizottság a regionális és kétoldalú intézkedésekre vonatkozó megállapodás előkészítése során közvetítő szerepet tölthet be. A Bizottság felkérheti az ACER-t és a villamosenergia-piaci ENTSO-t, hogy a megállapodás megkönnyítése érdekében nyújtson szakmai segítséget a tagállamoknak. A kockázati készülségi terv elfogadására vagy naprakészé tételére vonatkozó határidő előtt legalább nyolc hónappal az illetékes hatóságok beszámolnak az elért megállapodásokról a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak. Ha a tagállamok nem tudnak megállapodásra jutni, az érintett illetékes hatóságok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot ennek okairól. Ebben az esetben a Bizottságnak intézkedéseket, többek között a regionális és kétoldalú intézkedésekről szóló megállapodás megkötésére irányuló együttműködési mechanizmust kell javasolnia.

(3) Az egyes régiók tagállamainak illetékes hatóságai – az érintett érdekelt felek bevonásával – kötelesek rendszeres időközönként tesztelni a kockázati készülségi tervben a villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére vonatkozóan kidolgozott eljárások, beleértve az (1) bekezdés b) pontjában említett mechanizmusok hatékonyságát, továbbá kötelesek két évente villamosenergia-ellátási válságszimulációt tartani, különösen az említett mechanizmusok tesztelése érdekében.

13. cikk

A kockázati készülségi tervek Bizottság általi értékelése

(1) Az elfogadott kockázati készülségi tervekhez az illetékes hatóság által küldött értesítés kézhezvételétől számított négy hónapon belül a Bizottság értékeli a tervet, kellően figyelembe véve a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport álláspontját.

(2) A Bizottság a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal folytatott konzultációt követően nem kötelező erejű véleményt bocsát ki, amelyben részletes indokolást ad, és azt benyújtja az illetékes hatóságnak, a kockázati készülségi terv felülvizsgálatára irányuló ajánlással kiegészítve, amennyiben a terv:

- a) nem hatékony a villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvekben azonosított kockázatok csökkentése tekintetében;
- b) nem áll összhangban a meghatározott villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvekkel vagy valamely másik tagállam kockázati készülségi tervével;
- c) nem felel meg a 10. cikk (2) bekezdésében foglalt követelményeknek;
- d) olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek valószínűleg veszélyeztetik más tagállamok villamosenergia-ellátásának biztonságát;
- e) indokolatlanul torzítja a versenyt vagy a belső piac hatékony működését; vagy
- f) nem felel meg e rendelet előírásainak vagy az uniós jog más rendelkezéseinek.

(3) A Bizottság által kiadott, a (2) bekezdésben említett vélemény kézhezvételétől számított három hónapon belül az érintett illetékes hatóság teljes mértékben figyelembe veszi a Bizottság ajánlását, és értesíti a Bizottságot a módosított kockázati készülségi tervről, vagy értesíti a Bizottságot arról, miért kifogásolja az ajánlást.

(4) Abban az esetben, ha az illetékes hatóság kifogásolja a Bizottság ajánlását, a Bizottság az illetékes hatóság indokolt kifogásait tartalmazó értesítésének kézhezvételétől számított négy hónapon belül visszavonhatja ajánlását, vagy az ügy értékelése céljából találkozót hívhat össze az illetékes hatósággal és – amennyiben a Bizottság szükségesnek tartja – a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal. A Bizottság részletesen megindokolja a kockázati készülségi terv bármilyen módosítására irányuló kérését. Amennyiben az érintett illetékes hatóság végső álláspontja eltér a Bizottság részletes indokolásától, az érintett illetékes hatóság a Bizottság részletes indokolásának kézhezvételétől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot álláspontjának indokairól.

IV. FEJEZET

A villamosenergia-ellátási válságok kezelése

14. cikk

Korai figyelmeztetés és a villamosenergia-ellátási válság bejelentése

(1) Amennyiben a szezonális megfelelés-értékelés vagy egyéb minősített forrás konkrét, komoly és megbízható információt nyújt arról, hogy villamosenergia-ellátási válság következhet be valamely tagállamban, az adott tagállam illetékes hatóságának indokolatlan késedelem nélkül korai figyelmeztetést kell adnia a Bizottságnak, valamint az ugyanazon régióban található tagállamok és – amennyiben azok nem ugyanazon régióban találhatók – a közvetlenül összekapcsolt tagállamok illetékes hatóságainak. Az érintett illetékes hatóságnak ezenkívül tájékoztatást kell nyújtania a lehetséges villamosenergia-ellátási válság okairól, a villamosenergia-ellátási válság megelőzése érdekében tett vagy tervezett intézkedésekről, valamint arról, hogy esetleg szükség van-e más tagállamok segítségére. Közölni kell azt is, hogy az intézkedések milyen lehetséges hatást gyakorolhatnak a belső villamosenergia-piacra. A Bizottság ezeket az információkat a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport rendelkezésére bocsátja.

(2) Villamosenergia-ellátási válság esetén az illetékes hatóság az érintett átvitelrendszer-üzemeltetővel folytatott konzultációt követően köteles bejelenteni a villamosenergia-ellátási válságot, és indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatni az ugyanazon régióban található tagállamok és – amennyiben nem ugyanabban a régióban találhatók – a közvetlenül összekapcsolt tagállamok illetékes hatóságait, valamint a Bizottságot. Tájékoztatást kell nyújtania a villamosenergia-ellátás romlásának okairól, a villamosenergia-ellátási válság bejelentésének okairól, az enyhítés érdekében tett és tervezett intézkedésekről, továbbá arról, hogy szükség lehet-e más tagállamok segítségére.

(3) Amennyiben az (1) vagy a (2) bekezdés szerint nyújtott tájékoztatást elégtelennek találják, a Bizottság, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport, valamint az ugyanazon régióban található tagállamok és – amennyiben nem ugyanabban a régióban találhatók – a közvetlenül összekapcsolt összeköttetésben lévő tagállamok illetékes hatóságai további információkat kérhetnek az érintett tagállamtól.

(4) Amennyiben valamely illetékes hatóság korai figyelmeztetést ad ki vagy villamosenergia-ellátási válságot jelent be, a kockázati készülségi tervben meghatározott intézkedéseket a lehető legteljesebb mértékben követni kell.

15. cikk

Együttműködés és segítségnyújtás

(1) A tagállamok a szolidaritás szellemében kötelesek eljárni és együttműködni a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése és kezelése érdekében.

(2) Amennyiben rendelkeznek a szükséges technikai képességgel, a tagállamok segítséget ajánlanak fel egymásnak az e cikknek és a 12. cikknek megfelelően megállapított regionális és kétoldalú intézkedések révén az említett segítségnyújtás megelőzően. A tagállamok ennek érdekében, valamint a közbiztonság és a személyi biztonság védelme céljából megállapodnak az általuk választott regionális vagy kétoldalú intézkedésekről, hogy ezáltal koordinált módon szállítsanak villamos energiát.

(3) A tagállamok a segítségnyújtás felajánlása előtt megállapodnak a regionális vagy kétoldalú intézkedések végrehajtásához szükséges technikai, jogi és pénzügyi feltételekről. E megállapodásokban meg kell határozni többek között a regionális vagy kétoldalú szinten szállítandó maximális villamosenergia-mennyiséget, a segítségnyújtást és annak felfüggesztését kiváltó eseményeket, a villamos energia szállításának módját, valamint a tagállamok közötti méltányos ellentételezésre vonatkozó rendelkezéseket a (4), az (5) és a (6) bekezdésnek megfelelően.

(4) A segítségnyújtáshoz a méltányos ellentételezésre vonatkozó, az érintett tagállamok közötti előzetes megállapodásra van szükség, amely kiterjed legalább a következőkre:

- a) a segítséget kérő tagállam területére szállított villamos energia költsége és a kapcsolódó átviteli költségek; valamint
- b) a segítséget nyújtó tagállam számára észszerűen felmerült bármely egyéb költség, ideértve többek között a tényleges aktiválás nélkül előkészített segítségnyújtásért járó visszatérítést, valamint a bírósági, választottbírósági vagy hasonló eljárásokból és vitarendezésekből eredő bármely költséget.

(5) A (4) bekezdés szerinti méltányos ellentételezésnek ki kell terjednie minden olyan észszerű költségre, amely a segítséget nyújtó tagállamban az e rendeletben foglalt, segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezések végrehajtása során az uniós jog által garantált alapvető jogok és az alkalmazandó nemzetközi kötelezettségek értelmében fennálló valamely ellentételezés-fizetési kötelezettség miatt felmerül, valamint a nemzeti ellentételezési szabályok szerinti ellentételezés megfizetése révén felmerült további észszerű költségekre is.

(6) A segítséget kérő tagállam haladéktalanul megfizeti a méltányos ellentételezést a segítséget nyújtó tagállamnak vagy biztosítja annak haladéktalan megfizetését.

(7) A Bizottság a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal és az ACER-rel folytatott konzultációt követően 2020. január 5-ig jogilag nem kötelező erejű iránymutatást nyújt a (3)–(6) bekezdésben említett méltányos ellentételezés fő elemeire és a (3) bekezdésben említett műszaki, jogi és pénzügyi megállapodások egyéb alapvető elemeire, valamint a (2) bekezdésben említett kölcsönös segítségnyújtás általános elveire vonatkozóan.

(8) Olyan villamosenergia-ellátási válság esetén, amelyben a tagállamok még nem állapodtak meg e cikknek megfelelően a regionális vagy kétoldalú intézkedésekről és a technikai, jogi és pénzügyi feltételekről, a tagállamok eseti intézkedésekről és feltételekről állapodnak meg e cikk alkalmazása céljából, a (4), az (5) és a (6) bekezdés szerinti méltányos ellentételezésre vonatkozóan is. Amennyiben valamely tagállam az ilyen eseti intézkedések és feltételek elfogadása előtt kér segítséget, vállalja, hogy a segítségnyújtást megelőzően a (4), az (5) és a (6) bekezdéssel összhangban méltányos ellentételezést fizet.

(9) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy e rendelet segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezéseit a Szerződésekkel, az Európai Unió Alapjogi Chartájával és az egyéb alkalmazandó nemzetközi kötelezettségekkel összhangban hajtsák végre. A tagállamok megteszik az ehhez szükséges intézkedéseket.

16. cikk

A piaci szabályoknak való megfelelés

(1) A villamosenergia-ellátási válságok megelőzése vagy enyhítése érdekében tett intézkedéseknek meg kell felelniük a belső villamosenergia-piacra és a rendszerüzemeltetésre vonatkozó szabályoknak.

(2) Nem piaci alapú intézkedések villamosenergia-ellátási válság esetében csak végső esetben alkalmazhatók, ha már minden piaci lehetőséget kimerítettek, vagy ha egyértelművé vált, hogy a piaci alapú intézkedések önmagukban nem elegendőek a villamosenergia-ellátás további romlásának megakadályozásához. A nem piaci alapú intézkedések nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt és a belső villamosenergia-piac hatékony működését. A nem piaci alapú intézkedéseknek szükségessé kell válniuk, arányosnak, megkülönböztetésmenteseknek és átmenetieknek kell lenniük. Az illetékes hatóság tájékoztatja az érintett tagállam érintett érdekelt feleit minden nem piaci alapú intézkedés alkalmazásáról.

(3) Ügyletek korlátozása, beleértve a már allokkált, több zónát érintő kapacitás korlátozását, a kapacitásfelosztás céljából több zónát érintő kapacitás rendelkezésre bocsátásának korlátozását vagy menetrendek megadásának korlátozását is, csak az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikke (2) bekezdésének és az ezen rendelkezés végrehajtására elfogadott szabályoknak megfelelően kezdeményezhető.

V. FEJEZET

Értékelés és figyelemmel kísérés

17. cikk

Utólagos értékelés

(1) A lehető leghamarabb, de mindenképpen a villamosenergia-ellátási válság megszűntét követő három hónapon belül, a villamosenergia-ellátási válságot bejelentő érintett tagállami illetékes hatóság – a szabályozó hatósággal folytatott konzultációt követően, amennyiben nem az az illetékes hatóság – utólagos értékelő jelentést küld a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak és a Bizottságnak.

(2) Az utólagos értékelő jelentésnek legalább az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a) a villamosenergia-ellátási válságot kiváltó esemény leírása;
- b) minden megtett megelőző, előkészítő és enyhítő intézkedés leírása, továbbá azok arányosságának és hatékonyságának értékelése;
- c) a megtett intézkedések határon átnyúló hatásának értékelése;
- d) beszámoló a szomszédos tagállamok és harmadik országok számára tényleges aktiválással vagy anélkül előkészített, nyújtott, illetve azoktól kapott segítségről;
- e) az értékeléskor rendelkezésre álló adatok által lehetővé tett mértékben a villamosenergia-ellátási válság gazdasági hatása és a megtett intézkedéseknek a villamosenergia-ágazatra gyakorolt hatása, különösen a nem szolgáltatott energia mennyisége és a kézi kereslet-lekapcsolás szintje (benne az önkéntes és a kényszerített kereslet-lekapcsolás összehasonlítása);
- f) a nem piaci alapú intézkedések alkalmazását alátámasztó indokok;
- g) a kockázati készülségi terv bármely lehetséges vagy javasolt javításai.
- h) a hálózatfejlesztés esetleges javításainak áttekintése olyan esetekben, amikor a villamosenergia-ellátási válságot az elégtelen hálózatfejlesztés okozta vagy hozzájárult ahhoz.

(3) Amennyiben az utólagos jelentésben szereplő információkat elégtelennek találják, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport és a Bizottság további információkat kérhet az érintett illetékes hatóságtól.

(4) Az érintett illetékes hatóság az utólagos értékelés eredményeit bemutatja a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak. Ezeknek az eredményeknek tükröződniük kell a kockázati készülségi tervek naprakészé tételében.

18. cikk

Nyomon követés

(1) Az e rendeletben meghatározott egyéb feladatainak elvégzésén túlmenően a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport megvitatja az alábbiakat:

- a) a villamosenergia-piaci ENTSO által készített 10 éves villamosenergiahálózat-fejlesztési terv eredményei;
- b) a 10. cikkben említett eljárás szerint az illetékes hatóságok által elfogadott, kockázati készülségi tervek következetessége;
- c) az (EU) 2019/943 rendelet 23. cikkének (4) bekezdésében említett, a villamosenergia-piaci ENTSO által végzett európai erőforrásmegfelelőség-értékelések eredményei;
- d) a tagállamok teljesítménye a villamosenergia-ellátásbiztonság területén, figyelembe véve legalább az európai erőforrásmegfelelőség-értékelésben számított mutatószámokat, azaz a várhatóan nem szolgáltatott villamos energiát és a várt terhelésvesztést;
- e) a 9. cikk (2) bekezdésében említett szezonális megfelelés-értékelések eredményei;
- f) a 7. cikk (4) bekezdése értelmében a tagállamoktól kapott információ;

- g) a 17. cikk (4) bekezdésében említett utólagos értékelés eredményei;
- h) a 8. cikkben említett, rövid távú megfelelés-értékelések módszertana;
- i) a regionális villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek meghatározására szolgáló, az 5. cikkben említett módszertan;
- (2) A villamosenergia-ügyi koordinációs csoport az (1) bekezdésben említett témákkal kapcsolatban ajánlásokat adhat a tagállamoknak és a villamosenergia-piaci ENTSO-nak.
- (3) Az ACER folyamatosan figyelemmel kíséri a villamosenergia-ellátás biztonságát, és rendszeresen jelentést tesz a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportnak.
- (4) A Bizottság az e rendelet alkalmazása során szerzett tapasztalatok fényében 2025. szeptember 1-jéig értékeli a villamosenergia-ellátás biztonsága uniós szintű fokozásának lehetséges módjait, és jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé e rendelet alkalmazásáról, valamint – amennyiben szükséges – jogalkotási javaslatokat nyújt be e rendelet módosítása érdekében.

19. cikk

A bizalmas információk kezelése

- (1) A tagállamok és az illetékes hatóságok az e rendeletben említett eljárásokat az alkalmazandó szabályoknak megfelelően hajtják végre, ideértve a bizalmas információk és folyamatok kezelésére vonatkozó nemzeti szabályokat is. Ha e szabályok végrehajtása olyan információkat eredményez, amelyeket nem hoznak nyilvánosságra, többek között a kockázati készülségi tervek részeként, a tagállam vagy a hatóság nem bizalmas jellegű összefoglalót nyújthat, valamint kérésre ilyen összefoglalót nyújt.
- (2) A Bizottság, az ACER, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport, a villamosenergia-piaci ENTSO, a tagállamok, az illetékes hatóságok, a szabályozó hatóságok és az egyéb érintett szervek, szervezetek vagy személyek, amelyek e rendelet értelmében bizalmas információkhoz jutnak, gondoskodnak az érzékeny információk bizalmas kezeléséről.

VI. FEJEZET

Záró rendelkezések

20. cikk

Együtműködés az Energiaközösség szerződő feleivel

Amennyiben a tagállamok és az Energiaközösség szerződő felei együtműködnek a villamosenergia-ellátás biztonsága területén, az együtműködésbe beletartozhat a villamosenergia-ellátási válság meghatározása, a villamosenergia-ellátási válságforgatókönyvek azonosításának folyamata és a kockázati készülségi tervek létrehozása az olyan intézkedések elkerülése érdekében, amelyek veszélyeztetnék a tagállamok, az Energiaközösség szerződő felei vagy az Unió villamosenergia-ellátásának biztonságát. E tekintetben az Energiaközösség szerződő felei a Bizottság meghívására részt vehetnek a villamosenergia-ügyi koordinációs csoportban minden olyan ügy tekintetében, amelyben érintettek.

21. cikk

Eltérés

Mindaddig, ameddig Ciprus nincs közvetlenül összekapcsolva valamelyik másik tagállammal, a 6. és a 12. cikk, valamint a 15. cikk (2)–(9) bekezdése nem alkalmazandó Ciprus és a többi tagállam között, valamint Ciprus tekintetében a villamosenergia-piaci ENTSO-ra sem. Ciprus és más érintett tagállamok a Bizottság támogatásával a 6. és a 12. cikkben, valamint a 15. cikk (2)–(9) bekezdésében foglaltakhoz képest alternatív intézkedéseket és eljárásokat dolgozhatnak ki, amennyiben az ilyen alternatív intézkedések és eljárások nem befolyásolják e rendelet más tagállamok közötti tényleges alkalmazását.

22. cikk

Átmeneti rendelkezés a regionális koordinációs központok létrehozásáig

Amíg az (EU) 2019/943 rendelet 35. cikke értelmében létre nem hozzák a regionális koordinációs központokat, a régiók az ugyanazon szinkronterületen található valamely tagállamhoz vagy tagállamcsoporthoz fordulhatnak.

23. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2005/89/EK irányelv hatályát veszti.

24. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2019. június 5-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

A. TAJANI

a Tanács részéről

az elnök

G. CIAMBA

MELLÉKLET

SABLON A KOCKÁZATI KÉSZÜLTSEGI TERVHEZ

Az alábbi sablont angol nyelven kell kitölteni.

Általános információ

— Az e terv elkészítéséért felelős illetékes hatóság neve

— A régióban található tagállamok

1. A VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁSI VÁLSÁGFORGATÓKÖNYVEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Röviden írja le a 6. és a 7. cikkben meghatározott eljárások szerint regionális és nemzeti szinten meghatározott villamosenergia-ellátási válságforgatókönyveket, beleértve az alkalmazott feltételezések leírását.

2. AZ ILLETÉKES HATÓSÁG SZEREPE ÉS FELELŐSÉGI KÖRE

Határozza meg az illetékes hatóság és azon szervek szerepét és felelősségi körét, amelyeket feladatokkal bíztak meg.

Ismertesse, hogy – amennyiben van ilyen – mely feladatokat ruházták át más szervekre.

3. ELJÁRÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁSI VÁLSÁG ESETÉN

3.1. Nemzeti eljárások és intézkedések

- a) Írja le a villamosenergia-ellátási válság esetén követendő eljárásokat, beleértve az információ-áramlásra vonatkozó kapcsolódó mechanizmusokat;
- b) Írja le a megelőző és az előkészítő intézkedéseket;
- c) Írja le a villamosenergia-ellátási válságok enyhítésére szolgáló intézkedéseket, különösen a kereslet-oldali és a kínálat-oldali intézkedéseket, feltüntetve, hogy az ilyen intézkedéseket milyen körülmények között lehet használni, és különösen az egyes intézkedések kiváltó okát. Ahol nem piaci alapú intézkedéseket is figyelembe vesznek, azokat a 16. cikkben meghatározott követelményekre való tekintettel megfelelően indokolni kell, és azoknak meg kell felelniük a regionális és adott esetben kétoldalú intézkedéseknek;
- d) Adjon meg egy keretet a kézi terheléscsökkentésre vonatkozóan, amelyben meghatározza, hogy a terheléseket milyen körülmények között kell csökkenteni. A közbiztonság és a személyi biztonság tekintetében határozza meg, hogy a villamosenergia-felhasználók mely kategóriái jogosultak különleges védelemre a lekapcsolással szemben, és indokolja meg e védelem szükségességét. Határozza meg, hogy az átviteli rendszer-üzemeltetőknek és az elosztó rendszer-üzemeltetőknek miként kell eljárniuk a fogyasztás csökkentése érdekében;
- e) Írja le, milyen mechanizmusokat alkalmaznak arra, hogy a nyilvánosságot tájékoztassák a villamosenergia-ellátási válságról.

3.2. Regionális és kétoldalú eljárások és intézkedések

- a) Írja le a régió belüli együttműködés és a villamosenergia-ellátási válság előtti és alatti megfelelő koordináció biztosítása érdekében elfogadott mechanizmusokat, beleértve a regionális szintű megfelelő reakciót célzó döntéshozatali eljárásokat;
- b) Írja le a megállapított regionális és kétoldalú intézkedéseket, beleértve az említett intézkedések végrehajtásához szükséges minden technikai, jogi és pénzügyi feltételt is. E feltételek leírása során nyújtson tájékoztatást többek között a regionális vagy kétoldalú szinten szállítandó maximális villamosenergia-mennyiségről, a segítségnyújtás kiváltó eseményéről és a felfüggesztés kérelmezésének lehetőségéről, a villamos energia szállításának módjáról, valamint a tagállamok közötti méltányos ellentételezésre vonatkozó rendelkezésekről. Írja le az elfogadott regionális és kétoldalú intézkedések végrehajtásához és érvényesítéséhez szükséges nemzeti intézkedéseket;
- c) Írja le a villamosenergia-ellátási válság előtt és alatt a régió kívüli többi tagállammal és az érintett szinkronterületen levő harmadik országokkal való együttműködés és koordinációs intézkedések mechanizmusait.

4. VÁLSÁGKOORDINÁTOR

Tüntesse fel a válságkoordinátort, és határozza meg a szerepét. Adja meg az elérhetőségeket.

5. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK

A 10. cikk (1) bekezdése értelmében írja le az ezen terv kidolgozása érdekében az alábbi felekkel folytatott konzultációkhoz használt mechanizmusokat és a konzultációk eredményeit:

- a) az érintett villamosenergia- és földgázipari vállalkozások, beleértve az érintett termelőket vagy azok szakmai szervezeteit;
- b) a nem ipari villamosenergia-fogyasztók érdekeit képviselő érintett szervezetek;
- c) az ipari villamosenergia-fogyasztók érdekeit képviselő érintett szervezetek;
- d) a szabályozó hatóságok;
- e) az átvitelrendszer-üzemeltetők;
- f) az érintett elosztórendszer-üzemeltetők.

6. VÉSZHELYZETI TESZTEK

- a) Adja meg a villamosenergia-ellátási válságokra adott válaszok kétéves regionális (és ha van, nemzeti) valós idejű szimulációjának ütemtervét;

- b) A 12. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerint adja meg az elfogadott eljárásokat és a részt vevő szereplőket.

A terv naprakésszé tételéhez: röviden írja le az utolsó terv elfogadása óta elvégzett tesztek és azok fontosabb eredményeit. Tüntesse fel, hogy e tesztek nyomán milyen intézkedéseket fogadtak el.
